

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Sotsiaalminister
määrus
terviktekst
01.06.2002
31.12.2017

Alaealise mõjutusvahendite seadusest tulenevate õigusaktide kehtestamine

Vastu võetud 31.07.1998 nr 44
[RTL 1998, 250, 1037](#)
jõustumine 14.08.1998

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
04.01.2002	RTL 2002, 10, 102	01.02.2002

[Alaealise mõjutusvahendite seaduse](#) paragrahvi 29 lõike 3 ja Vabariigi Valitsuse 21. aprilli 1998. a määruse nr 80 «[Volituste andmine alaealise mõjutusvahendite seadusest tulenevate õigusaktide kehtestamiseks](#)» alusel sotsiaalminister määrab:

1. Kinnitada käenduse kord (juurde lisatud).
2. Kinnitada alaealise kohustuse elada vanema, kasuvanema, eestkostja või perekonnas hooldaja juures või lastekodus rakendamise kord (juurde lisatud).
- [\[RTL 2002, 10, 102- jõust. 01.02.2002\]](#)3. Kinnitada lepitamise kord (juurde lisatud).
4. Kinnitada sotsiaalprogrammides või ravikuurides osalemise rakendamise kord (juurde lisatud).
- 4¹. Kinnitada meditsiiniliste vastunäidustuste loetelu, mille olemasolu korral alaealist ei suunata kasvatusse eritingimusi vajavate õpilaste kooli (juurde lisatud).
- [\[RTL 2002, 10, 102- jõust. 01.02.2002\]](#)5. Kinnitada üldkasuliku töö täitmise kord (juurde lisatud).
6. Käesolev määrus jõustub 1. septembril 1998. a.

Kinnitatud
sotsiaalministri
31. juuli 1998. a määrusega nr 44

Käenduse kord

1. Käendus on mõjutusvahend, mille kohaldamise käigus kontrollitakse alaealise käitumist, abistatakse teda, et hoida ära uute õiguserikkumiste toimepanemist.
2. Käendajaks võib olla käendatava perekonnaliige, sugulane või muu isik, kellel on alaealise suhtes kasvatuslik mõju ja kes on eelnevalt tutvunud alaealiste komisjonis olevate materjalidega alaealise kohta.
3. Käendust kohaldatakse alaealisele, kes on toime pannud alaealise mõjutusvahendite seaduse (RT I 1998, 17, 264) paragrahvi 1 lõikes 2 ja 3 nimetatud teo.
4. Isik, kes nõustub olema käendaja, esitab alaealiste komisjoni esimehele vastava avalduse ja soovituskirja alaealise õppeasutusest või kohaliku omavalitsuse sotsiaal- või haridustöötajalt.
5. Käendus toimub vormikohase lepingu alusel (lisa 1), mis sõlmitakse käendaja ja alaealise ning tema seadusliku esindaja vahel kümne tööpäeva jooksul alaealise juhtumi arutamisest alaealiste komisjoni istungil, ja mitte kauemaks kui kuueks kuuks.
6. Käenduse täitmise üle teostab järelevalvet alaealiste komisjoni sekretär koos käendajaga tulenevalt alaealise mõjutusvahendite seaduse paragrahvi 8 lõikest 2.
7. Käendusega seonduvate kohustuste mittetäitmise korral alaealise poolt määrab alaealiste komisjon talle uue mõjutusvahendi tulenevalt alaealise mõjutusvahendite seaduse paragrahvi 9 lõikest 2.

Lisa 1

Käenduse leping nr

Materjal saabus (suunanud alaealiste komisjon)

Õiguserikkumine, selle toimumise aeg, koht.

Alaealine (perekonna- ja eeshimi, isikukood)

..... (kodune aadress, kool, klass)

Alaealise seaduslik esindaja (perekonna- ja eeshimi, isikukood)

..... (kodune aadress)

Käendaja (perekonna- ja eeshimi, isikukood)

..... (kodune aadress)

Käenduse algataja

Käenduse sisu (meetodid)

Kohustun täitma. (alaealise nimi, allkiri, seadusliku esindaja nimi, allkiri)

Nõustun (käendaja nimi, allkiri)

Kokkulepe täidetud (jah, ei (miks?), käendaja allkiri, kuupäev)

Leping on koostatud 3 eksemplaris: üks käendajale, üks alaealisele, üks alaealise seaduslikule esindajale.

Kinnitatud
sotsiaalministri 31. juuli 1998. a määrusega nr 44
[RTL 2002, 10, 102– jõust. 1.02.2002]

Alaealise kohustuse elada vanema, kasuvanema, eestkostja või perekonnas hooldaja juures või lastekodus rakendamise kord

1. Alaealise kohustust elada vanema, kasuvanema, eestkostja või perekonnas hooldaja juures või lastekodus kohaldatakse alaealisele, kes on toime pannud alaealise mõjutusvahendite seaduse (RT I 1998, 17, 264) paragrahvi 1 lõigetes 2 ja 3 nimetatud teo.
2. Alaealise kohustus elada vanema, kasuvanema, eestkostja või perekonnas hooldaja juures või lastekodus on mõjutusvahend, mida võib kohaldada alaealisele, kui eelnevalt on kindlaks tehtud, et nimetatud isikute juures on alaealise jaoks tagatud kasvatamis- ning arengutingimused.
3. Vanema, kasuvanema, eestkostja või perekonnas hooldaja juures või lastekodus elamise kohustuse määramisel arvestatakse lisaks alaealise mõjutusvahendite seaduse paragrahvi 7 lõikes 2 sätestatule vanema, kasuvanema, eestkostja või lastekodu esindaja valmisolekut nimetatud mõjutusvahendi kohaldamiseks.
4. Vanema, kasuvanema, eestkostja või perekonnas hooldaja juures elamise kohustuse täitmise üle teostab järelevalvet alaealiste komisjoni sekretär koos alaealiste komisjoni poolt määratud lastekaitsetöötajaga tulenevalt alaealise mõjutusvahendite seaduse paragrahvi 8 lõikest 2.
5. Vanema, kasuvanema, eestkostja või perekonnas hooldaja juures elamise kohustuse mittetäitmise korral alaealise poolt määrab alaealiste komisjon talle uue mõjutusvahendi tulenevalt alaealise mõjutusvahendite seaduse paragrahvi 9 lõikest 2.

[RTL 2002, 10, 102– jõust. 01.02.2002]

Kinnitatud
sotsiaalministri 31. juuli 1998. a määrusega nr 44

Lepitamise kord

1. Lepitamine on mõjutusvahend, mille kohaldamisprotsessis otsitakse erapooletu nõustaja abil kokkulepet või vajadusel õiguserikkumise tagajärjel tekkinud kahjude korvamise võimalusi alaealise õiguserikkuja oma aktiivsuse abil.
2. Lepitaja on alaealiste komisjoni poolt määratud vastava ettevalmistuse saanud erapooletu isik, kes teeb pooltele konkreetseid ettepanekuid probleemi lahendamiseks ja töötab kohaliku omavalitsusega sõlmitud lepingu alusel.
3. Lepitamise protsessi osapooled on:

- 3.1. alaealine õiguserikkuja ja tema seaduslik esindaja;
 - 3.2. alaealise poolt toimepandud õiguserikkumise läbi kannatanu, alaealise puhul tema seaduslik esindaja.
 4. Lepitamist kohaldatakse alaealisele, kes on toime pannud alaealise mõjutusvahendite seaduse paragrahvi 1 lõikes 2 ja 3 nimetatud teo.
 5. Lepitamise kohaldamisel arvestatakse lisaks alaealise mõjutusvahendite seaduse paragrahvi 7 lõikes 2 sätestatule käesoleva korra punktis 3.2 nimetatud lepitamise protsessi osapoolte nõusolekut.
 6. Lepitamise protsess toimub vormikohase lepingu alusel (lisa 1), mis sõlmitakse lepitamise osapoolte vahel kümne tööpäeva jooksul alaealisele lepitamise määramisest alaealiste komisjoni istungil.
 7. Lepitamise protsess loetakse lõppenuks, kui osapooled saavutavad mõlemaid osapooli rahuldava kokkuleppe õiguserikkumisel tekitatud kahjude korvamiseks.
- Lepitamise lahendid on:
- 7.1. õiguserikkumisega tekitatud kahju hüvitamisest loobumine;
 - 7.2. õiguserikkumisega tekitatud kahju hüvitamine;
 - 7.3. alaealise õiguserikkuja poolt üldkasuliku töö tegemine;
 - 7.4. muud lahendid.
8. Lepitamise protsessi üle teostab järelevalvet alaealiste komisjoni sekretär koos alaealiste komisjoni poolt määratud lepitajaga tulenevalt alaealise mõjutusvahendite seaduse paragrahvi 8 lõikest 2.
 9. Lepitamise seonduvate kohustuste mittetäitmise korral alaealise poolt määrab alaealiste komisjon talle uue mõjutusvahendi tulenevalt alaealise mõjutusvahendite seaduse paragrahvi 9 lõikest 2.

Lisa 1

Käenduse leping nr

Materjal saabus
 (suunanud alaealiste komisjon)

Õiguserikkumine, selle toimumise aeg, koht

Alaealine
 (perikohha- ja eesnimi, isikukood)

 (kodune aadress, kool, klass)

Alaealise seaduslik esindaja
 (perikohha- ja eesnimi, isikukood)

 (kodune aadress)

Käendaja
 (perikohha- ja eesnimi, isikukood)

 (kodune aadress)

Käenduse algataja

Käenduse sisu (meetodid)

Kohustun täitma
 (alaealise nimi, allkiri; seadusliku esindaja nimi, allkiri)

Nõustun
 (käendaja nimi, allkiri)

Kokkulepe täidetud
 (jah, ei (miks?), käendaja allkiri, kuupäev)

Leping on koostatud 3 eksemplaris: üks käendajale, üks alaealisele, üks alaealise seaduslikule esindajale.

Kinnitatud
 sotsiaalministri 31. juuli 1998. a määrusega nr 44

Sotsiaalprogrammides või ravikuurides osalemise rakendamise kord

1. osa

lemine sotsiaalprogrammis on mõjutusvahend, mille kaudu toimub alaealise psühhosotsiaalne abistamine ja tema käitumise korrigeerimine.

2. osa

lemine ravikuuris on mõjutusvahend, mille käigus aidatakse kaasa alaealise alkohoolse joogi, narkootilise või psühhotropse aine sõltuvusest vabastamisele ja tervise taastamisele ning mis viiakse läbi tervishoiuasutuses või ambulatoorselt.

3. Sotsiaalprogrammi või ravikuuri kohaldatakse alaealisele, kes on toime pannud alaealise mõjutusvahendite seaduse paragrahvi 1 lõigetes 2 ja 3 nimetatud teo.
4. Sotsiaalprogrammi või ravikuuri viib läbi vastava ettevalmistusega spetsialist, kellel on õigus tutvuda alaealiste komisjonis materjalidega alaealise kohta.
5. Sotsiaalprogrammides või ravikuurides osalemise järelevalvet teostab alaealiste komisjoni sekretär koos lastekaitsetöötaja või maavalitsuse noorsootöötajaga tulenevalt alaealise mõjutusvahendite seaduse paragrahvi 8 lõikest 2. Järelevalvet teostamise käigus arvestatakse sotsiaalprogrammi või ravikuuri läbiviiva spetsialisti arvamust.
6. Alaealine on kohustatud hiljemalt viie tööpäeva jooksul pärast alaealiste komisjoni poolt otsuse tegemist ilmuma lastekaitsetöötaja või maavalitsuse noorsootöötaja juurde. Juhul kui alaealine ei ole ilmunud lastekaitsetöötaja või maavalitsuse noorsootöötaja juurde mõjuvatel põhjustel viie tööpäeva jooksul ega ole teda informeerinud oma mitteilmumise põhjustest, teeb lastekaitsetöötaja või maavalitsuse noorsootöötaja kirjaliku esildise alaealiste komisjoni sekretärile.
7. Sotsiaalprogrammides või ravikuurides osalemisega seonduvate kohustuste mittetäitmise korral alaealise poolt määrab alaealiste komisjon talle uue mõjutusvahendi tulenevalt alaealise mõjutusvahendite seaduse paragrahvi 9 lõikest 2.

Kinnitatud
sotsiaalministri 31. juuli 1998. a määrusega nr 44
[RTL 2002, 10, 102– jõust. 1.02.2002]

MEDITSIINILISTE VASTUNÄIDUSTUSTE LOETELU, MILLE OLEMASOLU KORRAL ALAEALIST EI SUUNATA KASVATUSE ERITINGIMUSI VAJAVATE ÕPILASTE KOOLI

1. Alaealise suunamisel kasvatusse eritingimusi vajavate õpilaste kooli, haridusministri 28. augusti 1998. a määrusega nr 14 «Alaealise mõjutusvahendite seadusest tulenevate õigusaktide kehtestamine» kehtestatud korras, arvestatakse alaealise tervise seisundit.
2. Kasvatuse eritingimusi vajavate õpilaste kooli suunamisel arvestab alaealiste komisjon arsti kirjalikku otsust alaealise tervise seisundi kohta.
3. Meditsiinilised vastunäidustused, mille olemasolu korral alaealist ei suunata kasvatusse eritingimusi vajavate õpilaste kooli:
 - 3.1. alaealine vajab statsionaarset ravi;
 - 3.2. alaealine põeb nakkushaigust ravi vajavas ja/või nakkavas faasis;
 - 3.3. alaealine põeb mõnda muud ägedat haigust, tal on kroonilise haiguse ägenemine või raske trauma, mis on vajanud pikaajalist (üle kuue nädala) statsionaarset ravi viimase 12 kuu jooksul.
4. Alaealist ei suunata kasvatusse eritingimusi vajavate õpilaste kooli, kui selles koolis puuduvad võimalused erioptetuse saamiseks, mida alaealine lähtuvalt oma puudest või tervise seisundist vajab.

Kinnitatud
sotsiaalministri 31. juuli 1998. a määrusega nr 44

Üldkasuliku töö täitmise kord

1. Üldkasulik töö on kasvatusliku iseloomuga mõjutusvahend, mida võib kohaldada alaealisele tööst või õppimisest vabal ajal.
2. Üldkasuliku töö täitmise käigus saab alaealine sotsiaalseid kogemusi ning arendatakse alaealise enesedistsipliini ja elementaarseid tööoskusi.
3. Alaealisele määratakse üldkasulik töö alaealiste komisjoni otsuse alusel. Alaealiste komisjoni poolt määratud sotsiaaltöötaja valib Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud üldkasulike tööde loetelust alaealisele kavandatavad tööd.
4. Üldkasulikkude tööd kohaldatakse alaealisele, kes on toime pannud alaealise mõjutusvahendite seaduse paragrahvi 1 lõigetes 2 ja 3 nimetatud teo.
5. Alaealine rakendatakse üldkasulikkude tööle üksnes tema nõusolekul ning tööst ja õppimisest vabal ajal:
 - 5.1. 13– kuni 18-aastasele alaealisele võib määrata üldkasulikkude tööd kuni 50 tundi kolme kuu jooksul;
 - 5.2. alla 13-aastasele alaealisele võib määrata üldkasulikkude tööd kuni 10 tundi ühe kuu jooksul.
6. Üldkasuliku töö määramisel alaealisele arvestatakse vastavalt töö ja puhkeaja seaduse (RT I 1994, 2, 12; 1995, 12, 120) paragrahvi 10 lõikele 1 ning paragrahvi 12 lõikele 3, et alaealise poolt üldkasuliku töö täitmisele kuluv aeg ei ületaks:
 - 6.1. 7–10-aastaselt alaealisel kuni 1 tund päevas;
 - 6.2. 11–12-aastaselt alaealisel kuni 3 tundi päevas;

- 6.3. 13–14-aastaselt alaealisel kuni 4 tundi päevas;
6.4. 15–16-aastaselt alaealisel kuni 5 tundi päevas;
6.5. 17–18-aastaselt alaealisel kuni 6 tundi päevas.
7. Alaealine on kohustatud hiljemalt viie tööpäeva jooksul pärast alaealiste komisjoni poolt otsuse tegemist ilmuma sotsiaaltöötaja juurde, kes annab talle teada olemasolevatest töövõimalustest.
- 7.1 üldkasuliku töö täitmiseks sõlmitakse vormikohane leping alaealise, tema seadusliku esindaja ja sotsiaaltöötaja ning tööandja vahel (lisa 1).
- 7.2 juhul kui alaealine ei ole ilmunud sotsiaaltöötaja juurde mõjuvatel põhjustel viie tööpäeva jooksul ega ole teda informeerinud oma mitteilmumise põhjustest, teeb sotsiaaltöötaja kirjaliku esildise alaealiste komisjoni sekretärile.
8. Alaealise poolt üldkasuliku töö tegemiseks koostab sotsiaaltöötaja igal konkreetsel juhul eraldi töögraafiku arvestades käesoleva korra punkti 5 nõudeid.
- Üldkasuliku töö tegemiseks koostatud töögraafiku koopia antakse alaealisele ja tema seaduslikule esindajale allkirja vastu.
9. Alaealine rakendatakse üldkasulikule tööle ainult täiskasvanu juhendamisel.
10. Üldkasuliku töö täitmise üle teostab järelevalvet alaealiste komisjoni sekretär koos alaealiste komisjoni poolt määratud sotsiaaltöötajaga tulenevalt alaealise mõjutusvahendite seaduse paragrahvi 8 lõikest 2. Konkreetse üldkasuliku töö tegemisel alaealise poolt võib, kokkuleppe saavutamisel vastava tööandja esindajaga, kohapealse tööülesannete kvaliteedi kontrolli delegeerida nimetatud esindajale. Kokkulepe fikseeritakse üldkasuliku töö lepingus.
11. Üldkasuliku töö kohustuse mittetäitmise korral alaealise poolt määrab alaealiste komisjon talle uue mõjutusvahendi tulenevalt alaealise mõjutusvahendite seaduse paragrahvi 9 lõikest 2.
12. Üldkasuliku töö kohustuse eeskujuliku täitmise korral alaealise poolt võib järelevalvet teostav sotsiaaltöötaja või alaealise elukohajärgne sotsiaalametnik teha kirjaliku ettepaneku alaealiste komisjonile mõjutusvahendi kohaldamise lõpetamiseks kooskõlas alaealise mõjutusvahendite seaduse paragrahviga 10.

Lisa 1

Üldkasuliku töö täitmise leping nr

Materjal saabus (suuhäälne alaealiste komisjon)

.....

Õiguserikkumine, selle toimumise aeg, koht

.....

Alaealine (perekonna- ja eesnimi, isikukood)

..... (kodune aadress, kool, klass)

Alaealise seaduslik esindaja (perekonna- ja eesnimi, isikukood)

..... (kodune aadress)

Sotsiaaltöötaja (perekonna- ja eesnimi, isikukood)

..... (töökoht, aadress)

Tööandja (perekonna- ja eesnimi, isikukood)

..... (esindaja töökoht, aadress)

Üldkasuliku töö sisu (tundide arv)

.....

Kohustun täitma (alaealise nimi, allkiri; seadusliku esindaja nimi, allkiri)

Nõustun: 1. Sotsiaaltöötaja (nimi, allkiri, kuupäev)

.....

2. Tööandja (nimi, allkiri, kuupäev)

Kokkulepe täidetud (jah, ei (miks?), sotsiaaltöötaja allkiri, kuupäev)

Leping on koostatud 4 eksemplaris: üks alaealisele, üks alaealise seaduslikule esindajale, üks sotsiaaltöötajale ja üks tööandjale.